

Kvalitetsrapport systematiskt kvalitetsarbete 2020

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Omvärldsanalys	3
3	Resultat.....	4
3.1	Planering och genomförande	4
3.1.1	Styrkor och utvecklingsområden	4
3.2	Dokumentation	5
3.2.1	Styrkor och utvecklingsområden	5
3.2.2	Aktiva åtgärder	7
3.3	Uppföljning.....	7
3.3.1	Styrkor och utvecklingsområden	8
3.4	Analys	8
3.4.1	Styrkor och utvecklingsområden	9
4	Slutsats och utvecklingsområden	10
	Referenser	12

1 Inledning

Denna kvalitetsrapport redogör för kvaliteten inom systematiskt kvalitetsarbete på förskolorna i Borås Stad. Huvudman såväl som enhet ska enligt Skollagen, kap 4, bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån målområden i förskolans läroplan. Varje huvudman ska inom skolväsendet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsrapporter är ett sätt att följa upp och säkerställa Borås Stads förskolors systematiska kvalitetsarbete mot de nationella målen. Kvalitetsrapporten har också till syfte att bidra till att skapa en likvärdig utbildning mellan förskolor (Skollagen Kap 1 § 9).

Rapportens empiri utgår från rektors dialoger med pedagoger samt rektorns observationer och analyser av förskolans arbete med det systematiska kvalitetsarbetet.

2 Omvärldsanalys

Enligt Skollagen kap 1 § 5 ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Omvärldsanalysen i kvalitetsrapporten har till syfte att bevaka relevant forskning inom området.

I läroplanen för förskolan (Skolverket, 2018, s. 19) står det följande när det gäller systematiskt kvalitetsarbete: Alla som ingår i arbetslaget ska utifrån sina roller genomföra utbildningen i enlighet med de nationella målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra utbildningen och därmed öka måluppfyllelsen.

Håkansson (2017) lyfter vikten av att en förskola inte kan följa upp alla mål i ett systematiskt kvalitetsarbete. Förskolor behöver enligt Håkansson avgränsa mot ett valt område och integrera mål med varandra i undervisningens processer. Utgångspunkten poängterar Håkansson ska vara inom de områden som förskolan, utifrån analyser, anser vara utvecklingsområden. I Borås Stad är förskolors verksamhetsplaner till för att identifiera sådana utvecklingsområden.

Pihlgren (2018) har genomfört en intervjustudie där 250 stycken förskollärare och andra lärare inom skolväsendet berättat om sin praktik och pedagogiska överväganden de gör i undervisningen. I studien framkommer att förskollärare i större utsträckning mot barnskötare kan verbalisera den kunskap de vill praktisera. Barnskötarna i studien har svårare att konkretisera arbetet mot målen och att skapa undervisningssituationer som relaterar till varandra. I rapporten framkommer att utbildade förskollärare är en förutsättning för att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete på en avdelning/hemvist.

Håkansson (2017) poängterar att analysen är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet och analysens syfte är att bidra till att vidareutveckla ett utvecklingsarbete. En analys blickar både bakåt och framåt enligt Håkansson. Flertalet rektorer i rapporten skriver att analysen och hur den genomförs kan utvecklas på förskolan. Flertalet pedagoger behöver enligt rektorer mer kunskap om vad en analys är och hur analysen kan bidra till att utveckla undervisningen.

I rapporten framkommer att förskolorna i större utsträckning mot tidigare rapporter (2019) arbetar med pedagogisk dokumentation. Elfström (2015) poängterar att den pedagogiska dokumentationen inte har till syfte att berätta vad som hänt (retrospektiv) utan försöka fånga något som kan vidareutvecklas (prospektiv) utifrån barnens reflektioner. Elfström skriver att barnens reflektioner och tankar ska ligga till grund för fortsatt planering av undervisningen. Det betyder dock inte att pedagogen inte planerar för ett innehåll i undervisningen, utan pedagogen behöver vara väl förberedd och ha formulerat mål med undervisningen. Mål och formuleringar behöver däremot ha utrymme för barns frågor direkt i situationen. Både enskilt lärande och gruppens lärande blir möjligt med pedagogisk dokumentation som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

3 Resultat

45 av 73 förskolor har medverkat och ingår i resultatet. 15 av de medverkande förskolorna har systematiskt kvalitetsarbete som prioriterat område i verksamhetsplanen.

Rapportens resultat har bearbetats utifrån begreppen planering och genomförande, dokumentation, uppföljning, och analys med utgångspunkt i styrkor och utvecklingsområden. Begreppens innehåll utgår från förskolans läroplan (Skolverket, 2018). Systematiskt kvalitetsarbete förkortas genomgående i texten som SKA.

3.1 Planering och genomförande

Begreppen *planering och genomförande* omfattar hur läroplanens mål, barngruppens behov och intressen är utgångspunkt vid planering av undervisning.

3.1.1 Styrkor och utvecklingsområden

När förskolor planerar för genomförande av undervisningen utgår alla medverkande förskolor från barns behov och intressen och läroplanens mål. Huruvida behovet eller intresset är första utgångspunkt skiljer sig däremot åt mellan förskolor. Flertalet rektorer beskriver att verksamhetsplanens prioriterade område bidrar till att tydliggöra den målstyrda processen i SKA. En rektor skriver så här:

Från att ha varit en förskola som hamnade mycket i görandet är det nu ett större fokus på läroplansmålen än tidigare och man utgår mer och mer från målstyrda processer. Man har också blivit mycket bättre på att se vad barngruppen behöver och framför allt vad de är intresserade av och sedan utgå från det när man planerar undervisningen.

Förskolans prioriterade område i verksamhetsplanen följs, jämfört med tidigare år, i större utsträckning i SKA. Rektorer understryker att när pedagoger fokuserar på ett valt område och utgår från förväntade effekter så bidrar det till större måluppfyllelse. Förväntade effekter som utgångspunkt i dokumentation och planering av undervisning bidrar till att processerna i undervisningen blir fördjupade. Att utgå från ett lärandeobjekt i undervisningen är en annan faktor som bidrar till ökad måluppfyllelse enligt flera rektorer.

Några rektorer utgår från ett årshjul innehållande alla läroplansområden. Avdelningar/hemvister på dessa förskolor utgår från årshjulet när de planerar undervisningens innehåll under året. Rektorer som beskriver arbetet med måluppfyllelsen på detta sätt skriver i mindre utsträckning om förskolans prioriterade område i verksamhetsplanen och dess måluppfyllelse. Citat från rektor:

Arbetslagen arbetar med specifika ämnesområden och prioriterade mål. Genom årshjul och dokumentation i ALT protokoll så ger det pedagogerna möjlighet att ha uppföljning på den planerade undervisningen. Planeringens struktur kan behövas ses över och även göra protokollet för ALT mer överskådligt.

Pedagogerna använder olika tillvägagångssätt vid uppstart av tema/projekt, men temat har på flera förskolor en grund i förskolans verksamhetsplan. Det är vanligt förekommande att pedagoger observerar barnens lekar och intentioner för att se olika intressen och behov, även samtal med barnen sker. När intressen och behov är identifierade inom det prioriterade området väljs mål ur läroplanen. Flera rektorer beskriver att barnens delaktighet och inflytande i planering av undervisning från tidigare år har ökat. Några rektorer betonar att det är avgörande att det finns förskollärare på avdelning/hemvist för att planera och organisera undervisningen mot målstyrda processer. Lärandeobjekt omnämns som ett sätt att följa en målstyrd process och är utgångspunkt på några förskolor. En rektor skriver följande om

Läroplansmål, barngruppens behov och intresse är utgångspunkten för planeringen av förskolans undervisning. Genom att veta var barnen befinner sig i sin utveckling kan pedagogerna bygga vidare på en undervisning som är anpassad för varje barns behov. Genom observationer, diskussioner och kartläggning kan man skapa lärandeobjekt som ger en tydlighet för så väl barn som pedagoger vad som förväntas av respektive.

Sammanfattningsvis kan sägas att det skett en utveckling när det gäller rubriken ”Planering och genomförande” mot förra rapporten (2019). Förskolor utgår i större utsträckning från ett mål från kopplat till verksamhetsplanens prioriterade område och planerar undervisningen utifrån det. Tidigare var det mer fokus på görande, och pedagoger satte ofta mål från läroplanen i efterhand.

3.2 Dokumentation

Dokumentation omfattar hur pedagoger följer varje barns utveckling och lärande systematiskt. Arbetet med jämställdhet och hur aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande omfattas också. Barns och vårdnadshavares tillgång till dokumentation av undervisningen samt hur barns integritet värnas i det pedagogiska arbetet innefattas också.

3.2.1 Styrkor och utvecklingsområden

Dokumentationens innehåll och fokus är avgörande för hur pedagoger kan följa varje barns utveckling och lärande systematiskt. Rektorer omnämner pedagogisk dokumentation som en viktig del för att följa och utveckla undervisningen och flera förskolor har pedagogisk dokumentation som

prioriterat område under 20/21. Förskolor som valt att fördjupa kunskaper inom pedagogisk dokumentation har ofta haft systematiskt kvalitetsarbete som prioriterat område. Förskolor som arbetar med pedagogisk dokumentation reflekterar i större utsträckning med barnen kring dokumentationen, vilket även rapporten (2019) visar på. Flera rektorer redogör för att barns delaktighet i dokumentationen kan utvecklas, och det skiljer mellan avdelningar/hemvister hur och när barn görs delaktiga. Ping Pong används som dokumentationsverktyg och flertalet rektorer beskriver att inlägg både på händelselogg och i barnets loggbok bidrar till att framhäva lärandeprocesser från avdelningar/hemvister. Processerna synliggörs dessutom på respektive avdelning/hemvist via så kallade ”process-väggar” eller ”dokumentationsväggar”. Process-väggar och SKA-väggar är begrepp som inte omnämnts i tidigare rapport (2109) till dessa begrepp kopplar rektorer pedagogisk dokumentation och barns delaktighet. Pedagogisk dokumentation beskrivs som ett förhållningssätt i större utsträckning mot tidigare rapporter och har blivit mer förankrat på flera förskolor.

En tydlig SKA-mall är enligt flertalet rektor avgörande för att kunna följa lärandeprocesser och utveckla undervisningen. Rektorer framhäver vikten av att alla pedagoger förstår hur SKA-mallen kan användas för att mallen ska agera stöd för att följa barns lärandeprocesser på gruppnivå. Nedanstående citat från en rektor får sammanfatta hur pedagoger följer barns utveckling och lärande systematiskt:

Det finns nu en tydligare systematik i SKA och pedagogerna känner sig tryggare i dokumenterandet överlag. Medvetenheten kring dokumentation har ökat hos samtliga pedagoger. Utvecklingen syns på samtliga avdelningar, men då avdelningarna har haft olika kompetens kring SKA från början har de kommit olika långt i processen. De flesta av pedagogerna dokumenterar på ping-pong och några av avdelningar har börjat använda dokumentationen i samband med utvecklingssamtal.

TRAS (Tidig registrering av barns språkutveckling) används på flera förskolor i dokumentationen för att följa varje barns utveckling och lärande i språkutveckling. Några rektorer har arbetat fram ett årshjul där TRAS olika delar bearbetas som en del av SKA.

När det gäller barn och vårdnadshavares tillgång till dokumentation av undervisningen sker det via Ping Pong, genom händelselogg och barnets loggbok samt analog dokumentation på förskolan till exempel pärmar med dokumentation eller dokumentation i hallen. Några rektorer omnämner att dokumentationen från barnets loggbok används vid utvecklingssamtal. Pandemin och Covid 19 har bidragit till att vårdnadshavare inte varit inne på förskolan som de brukar. En del rektorer skriver att dokumentation istället har flyttats ut eller satts på fönster för att öka barn och vårdnadshavares delaktighet i undervisningens processer. I sådana sammanhang blir digital dokumentation extra viktig. Som tidigare nämnts i rapporten Digital kompetens (2020), används Ping Pong numera som en del i dokumentationsarbetet på flertalet förskolor.

Barnens integritet värnas stort i dokumentationen och flertalet rektorer beskriver ett medvetet arbete hos pedagogerna. Barnen är mer delaktiga vid val av dokumentation som de medverkar i, till skillnad mot tidigare rapport (2019). En del förskolor har tagit ett gemensamt beslut på att ha fokus på processen i dokumentationen och inte på barns ”görande”.

3.2.2 Aktiva åtgärder

När det gäller arbetet med jämställdhet har enbart någon rektor beskrivit hur förskolan inkluderar jämställdhet i det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn har för avsikt att jämställdhetsarbetet ska tydliggöras och bearbetas i arbetet med aktiva åtgärder.

Rektorer skriver att pedagogernas förhållningssätt präglas av värdegrundsarbetet, men att det brister i kunskap hur värdegrundsarbetet kan dokumenteras och åtgärdas i SKA. Rektorer understryker när arbetet med aktiva åtgärder inte ingår i uppföljning och analys så blir det inte en del av helheten. En del rektorer har skrivit fram förväntade effekter i verksamhetsplanen som innebär att aktiva åtgärder ska implementeras i SKA. Det bekräftar att flertalet förskolor precis påbörjat arbetet med aktiva åtgärder.

Arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling och hur det genomförs och dokumenteras fortlöpande kan, utifrån rektorers beskrivningar, tolkas vara i en uppstartsfas. Flera förskolor har både på egen hand eller genom insatser från Kvalitet och utveckling påbörjat att systematisera arbetet. Några rektorer beskriver hur de har organiserat att följa upp aktiva åtgärder i SKA-mall och på APT. Uppföljning i SKA-mall sker på dessa förskolor månadsvis och på varje avdelnings/hemvist. Alla diskrimineringsgrunder omfattas, men tillvägagångssättet hur diskrimineringsgrunderna bearbetas på avdelning/hemvist skiljer mellan medverkande förskolor. Ett exempel på hur ett aktivt arbete kan ske får nedanstående citat beskriva

Aktiva åtgärder har funnits med i det systematiska kvalitetsarbetet sedan hösten 2018. Arbetslaget kartlägger årligen barngruppen inom Aktiva åtgärder och specificerar egna åtgärder vid behov. Därefter sammanställs en gemensam analys och åtgärder i förskolans gemensamma plan för Aktiva åtgärder. Denna följs upp, revideras och utvärderas enligt årshjulet både gemensamt på förskolan och avdelningsvis.

Aktiva åtgärder har tagits fram gemensamt på enheten och dokumenteras löpande i avdelningarnas planering och utvärdering av undervisningen, i de så kallade ALT-protokollen.

3.3 Uppföljning

Uppföljning inbegriper hur undervisningen systematiskt följs utifrån måluppfyllelse i läroplanens mål och riktlinjer. Hur arbetslaget följer upp på vilket sätt barns lärande och utveckling påverkas av undervisningens innehåll innefattas också.

3.3.1 Styrkor och utvecklingsområden

Återigen omnämns en genomarbetad SKA-mall som stor betydelse för hur undervisningen systematiskt följs upp utifrån läroplanens mål och riktlinjer. Flertalet rektorer poängterar att en SKA-mall tillsammans med övrig dokumentation är en viktig grund i uppföljningsarbetet. Flera rektorer beskriver att de, tillsammans med pedagoger, behövt omarbeta och förfina förskolans SKA-mall allteftersom i syfte att stödja måluppfyllelsen. Förutsättning för pedagogisk utvecklingstid (PUT) och hur denna används är centralt för att uppföljningsarbetet ska kunna ske. Flera rektorer skriver att de organiserat för PUT och att det varit betydelsefullt att tydliggöra syfte och innehåll för hur PUT ska användas. På några förskolor är det svårt att få till PUT, det beror främst på att pedagoger inte kan lämna barngruppen eftersom beläggningen/andelen barn är relativt hög under förskolans hela dag.

Uppföljning av måluppfyllelsen sker antingen månadsvis genom analys och reflektion, eller veckovis med betoning på reflektion. Många gånger sker uppföljningen muntligt mellan pedagoger. Det kan bero på brister i förutsättningar för PUT och/eller på pedagogers kunskap kring att följa upp undervisningen. Rektorer poängterar att utbildningsnivå blir centralt för att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete. Det saknas förskollärare på de avdelningar/hemvister där det brister i uppföljningsarbetet.

Dokumentation och struktur i SKA har betydelse för hur barns lärande och utveckling påverkas av undervisningens innehåll. Ping Pong omnämns som ett dokumentationsverktyg som ger förutsättning för att reflektera över olika undervisningssituationer främst genom att flertalet förskolor har sina SKA-mallar på Ping pong.

Användandet av mallen i Ping Pong har bidragit till att pedagogerna får syn på sin undervisning och ser barnens lärande i högre grad. Det har också bidragit till att de känner en större stolthet över sin undervisning. Arbetet med att skriva i mallen har också skapat tillfällen till diskussioner över avdelningarna kring hur man ser på undervisningen man bedriver.

Framförallt är det lärande och utveckling på gruppnivå som sker på detta sätt när det gäller undervisningens innehåll. På individnivå har inte arbetet kommit lika långt och flera rektorer ser det som ett utvecklingsområde.

Uppföljningsarbetet 2020 har till viss del fått stå tillbaka på grund av att pedagoger varit frånvarande och att barngrupperna inte varit intakta, ibland har det varit få barn på en avdelning/hemvist. Främst beror det på Covid 19. Några rektorer poängterar att det systematiska kvalitetsarbetet då inte har prioriterats på avdelningar/hemvister.

3.4 Analys

Begreppet *analys* innehåller huruvida dokumentation är underlag för analys och reflektion samt hur analysen bidrar till fortsatt utveckling av undervisning och utbildning. Analysen som utgångspunkt för hur mål ur läroplanen prioriteras och integreras i undervisning och utbildning omfattas också. Resultat från uppföljningar och utvärderingar analyseras systematiskt och kontinuerligt. Hur

aktiva åtgärder mot diskriminering och plan kränkande behandling genomförs och analyseras i SKA omfattas också.

3.4.1 Styrkor och utvecklingsområden

Hur dokumentationen används som underlag för analys och reflektion samt hur analysen bidrar till fortsatt utveckling av undervisning och utbildning ser olika ut inom medverkande förskolor. Några rektorer beskriver ett väl fungerande arbete. En rektor förklarar det så här: *Alla arbetslag analyserar i högre grad den dokumentation som genomförs. Idag samtalar vi i högre grad om att se bortom det förgivettagna, att hitta mönster, jämföra, problematisera och kritiskt granska samt vikten av att ha tillgång till tillräckligt med underlag för att faktiskt kunna göra en analys. Mycket informellt kollegialt lärande på enheten. Stark delningskultur, spridningskultur.*

Rektorer poängterar dock att det samtidigt skiljer mellan avdelningar/hemvister i kvalitet. Analysarbetet på andra förskolor, avdelningar/hemvister behöver istället utvecklas och fördjupas. SKA är då ofta ett utvecklingsområde på hela förskolan. En rektor skriver följande: *Analyserna i SKA är oftast tunna och ibland inte så utförligt beskrivna vilket gör det svårt för mig som rektor att ibland förstå den röda tråden i reflektioner- analys, planering och genomförande. Likvärdigheten brister i hur medverkande förskolor använder analysen för att utveckla utbildning och undervisning på flertalet förskolor.*

Ett kollegialt lärande, understryker flera rektorer, kan bidra till att tydliggöra analysens betydelse för att utveckla undervisning och utbildning. Några rektorer har organiserat för kollegialt lärande kring analysen och då är litteratur om analys utgångspunkt i samtalen. En rektor skriver följande: *Enheten måste arbeta vidare med att få till gemensamma tillfällen för att analysera undervisningen tillsammans. Det kan skapa givande diskussioner och pedagogerna kan delge varandra deras synsätt på analysen.*

Ofta pågår en muntlig analys pedagoger emellan. Rektorer understryker att pedagoger behöver utveckla kunskap om hur de kan dokumentera undervisningens processer i SKA-mallen på ett enkelt sätt. En SKA-mall som har stödjande frågor till analysen poängterar rektorer kan ge förutsättning och stöttning till pedagoger hur de kan analysera och utveckla undervisningen.

Analysen för hur mål i läroplanen prioriteras och integreras framgår till viss del i rektorers beskrivningar. Främst används begreppen måluppfyllelse och förväntade effekter av rektorer. Rektorer beskriver olika tillvägagångssätt för hur mål prioriteras på avdelning/hemvist. En rektor skriver så här: *Att analysera och problematisera resultatet och få med det i SKA-mallen är fortfarande en utmaning för flera av förskolans arbetslag. Man arbetar med analys av resultat och bedömning av måluppfyllelse och planerar utifrån detta tillsammans med kartläggningen, men det är svårt att få på pränt, och är ofta "flytande" i en dialog pedagogerna emellan.*

En annan rektor skriver så här när det gäller analysen:

Självskattningarna i analysen skiftar från Fungerar inte alls till Fungerar i hög grad. Någon hemvist lyfter att analysen avgör hur arbetet i barngruppen ska fortgå och vilka nya mål vi ska arbeta mot.

Hur aktiva åtgärder mot diskriminering och plan kränkande behandling genomförs och analyseras i SKA framgår arbetet enbart på två förskolor. Under rubriken dokumentation finns beskrivning på hur arbetet ser ut på några förskolor. En rektor skriver så här:

I förskolans SKA-mall finns också arbetet med aktiva åtgärder med som en stor del. Det som tas upp här finns också med under SKA-mallens rubrik Värdegrund/Normer och värden, och pedagogerna arbetar på ett bra sätt med planering, genomförande och uppföljning av denna del. Vi har kommit en lång bit på väg. Vi behöver fortfarande arbeta med att utveckla analysen (vilka frågor skall man ställa sig, hur ofta) och göra den till en mer naturlig del av kartläggningen/nuläget.

En annan rektor beskriver hur de arbetat med aktiva åtgärder i SKA. *Först kartlägger pedagogerna aktiva åtgärder sedan delas dokumentationen mellan arbetslag med syftet att vidareutveckla pedagogernas arbete på avdelning/hemvist.*

Resultat från uppföljningar och utvärderingar och hur de analyseras systematiskt och kontinuerligt framgår inte i rektorers beskrivningar.

4 Slutsats och utvecklingsområden

Under detta avsnitt redovisas huvudsakliga slutsatser och utvecklingsområden utifrån resultat av förskolornas arbete med systematiskt kvalitetsarbete och läroplanens innehåll från riktlinjer under 2.6. Uppföljning, utvärdering och utveckling.

Sammanfattningsvis kan sägas att en viss förflyttning skett från tidigare rapport (2019). Rektorerna skriver och analyserar att det framför allt beror på verksamhetsplanen och att förskolan genom den utgår från ett prioriterat område. Förflyttningen innebär att förskolorna än mer har gått från görande till lärande i planering och genomförande av undervisning.

I rapportens resultat framkommer att det är betydelsefullt med en SKA-mall som ägs och förstås av alla pedagoger. Flertalet förskolor har arbetat fram en egen gemensam mall för sin förskola. En del förskolor har bearbetat och förfinat befintlig mall. Rektorerna beskriver att en genomarbetad SKA-mall ger förutsättningar att systematiskt följa hur förskolan arbetar med måluppfyllelsen och undervisningens processer.

Dokumentationen mot undervisningen har ökat och pedagogisk dokumentation omnämns numer som ett förhållningssätt på flertalet förskolor. Barnen är mer delaktiga och har ett större inflytande och pedagogisk dokumentation skrivs fram som värdefullt när barnens reflektioner är utgångspunkt i fortsatt planering av undervisning. I arbetet med dokumentationen värnar flertalet förskolor om barnens integritet och barnen tillfrågas alltid om de vill medverka i en dokumentation.

Nya begrepp som framkommer i beskrivning av dokumentationsarbetet är att förskolorna använder process-väggar och SKA-väggar för att synliggöra processerna för både barn, vårdnadshavare och pedagoger. Ping pong beskrivs av rektorerna som ett stöd för dokumentationen och uppföljningsarbetet och ger

vårdnadshavare möjlighet att vara delaktiga i utbildning och undervisning. TRAS lyfts fram som en bra modell/metod för att få syn på både det enskilda barnets och gruppens språkutveckling.

Hur läroplansmål integreras med varandra framgår inte i rektorers beskrivningar och är ett utvecklingsområde. Flertalet rektorer skriver om analysen och att den behöver vidareutvecklas. Framförallt att dokumentation som sker behöver analyseras i större utsträckning för att fördjupa undervisningen ytterligare.

Utbildningsnivå har betydelse för hur SKA-arbetet utvecklas och fortskrider. Rektorer betonar förskollärarens roll i det systematiska kvalitetsarbetet, saknas förskollärare på avdelning/hemvist är SKA ofta eftersatt.

Borås Stad har för avsikt att integrera Aktiva åtgärder i det systematiska kvalitetsarbetet med betoning på fortlöpande dokumentation. Det arbetet är på flertalet förskolor i en uppstartsfas, även om några förskolor arbetar med det systematiskt. Förskolor arbetar ofta med värdegrundsfrågor. Aktiva åtgärder och löpande dokumentation i förskolans SKA syftar till att tydliggöra ett främjande och förebyggande arbete med värdegrundsfrågor.

Aktiva åtgärder är något som kan utvecklas vidare i SKA. Även här är det betydelsefullt att varje förskola får omsätta värdegrundsarbetet till eget SKA för att både förstå och äga processen.

Rektorn har enligt läroplanen följande ansvar när det gäller aktiva åtgärder och jämställdhet:

- Inkludera arbetet med jämställdhet i det systematiska kvalitetsarbetet
- Förskolans arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande

Utifrån slutsatser beskrivet ovan är följande riktlinjer utvecklingsområden där delar som berör analysen främst utmärker sig.

- varje barns utveckling och lärande kontinuerligt och systematiskt följs, dokumenteras och analyseras för att det ska vara möjligt att utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att utvecklas och lära i enlighet med läroplanens mål.
- dokumentation, uppföljning, utvärdering och analys omfattar hur läroplansmålen integreras med varandra och bildar en helhet i utbildningen.
- resultat från uppföljningar och utvärderingar systematiskt och kontinuerligt analyseras i syfte att utveckla förskolans kvalitet och därmed barnens möjlighet till omsorg samt förutsättningar för utveckling och lärande
- Analysen används för att vidta åtgärder för att förbättra utbildningen.

Referenser

Elfström, I. (s. 163-187) Pedagogisk dokumentation som en del i ett systematiskt kvalitetsarbete. I Åsen, G. (red) (2015). *Utvärdering och pedagogisk bedömning i förskolan*.

Håkansson, J. (2017). Systematiskt kvalitetsarbete i förskola, skola och fritidshem. Strategier och metoder.

Pihlgren, A. (2018). Undervisning i förskolan-att skapa lärande undervisningsmiljöer.

Skollagen, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan*. Stockholm: Fritzes